ΚΡΙΣΙΑΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ» ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΑΓΜΑ – ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Μπροσούρα που αποτελεί προϊόν συλλογικής επεξεργασίας και διαβούλευσης των συμμετεχόντων στη 18η Πανελλαδική Συνάντηση του δικτύου αυτόνομων συνελεύσεων της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης, που έλαβε χώρα στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο «Αλτάι», στα Εξάρχεια, στις 26 και 27 Οκτώβρη του 2024.

«ΚΡΙΣΙΑΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ» ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ

Κάπως πρόχειρα, θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τα στάδια ανάπτυξης του καπιταλισμού σε τρεις κεντρικές φάσεις.

Στην πρώτη και φιλελεύθερη φάση του, ο καπιταλισμός δημιουργούσε θεσμούς στη βάση ότι οι αγορές μπορούσαν να αυτορυθμιστούν. Το παλιό αφήγημα των φυσιοκρατών, το «άστο να συμβεί» (laissez-faire, laissez-passer) που ξεπήδησε από μια αρρώστια της φύσης, κατέληξε να γίνει οικονομική θεωρία, αλλά κατέληξε επίσης και σε μία πρωτοφανή κρίση παγκόσμιας εμβέλειας το 1929. Για να αντιμετωπίσει την κρίση, που το ίδιο προκάλεσε, αλλά και τους κοινωνικούς αγώνες που αυτή τροφοδότησε, το σύστημα επιστράτευσε τις παλιές ιδέες του ολοκληρωτισμού. Ο ολοκληρωτισμός όμως ήταν ανίκανος να απορροφήσει την κρίση χωρίς ωμή βία και για αυτό κατέφυγε στον εθνικισμό, τον ρατσισμό και τον πόλεμο.

Στην επόμενη περίοδο ο κρατικός πραγματισμός φάνταζε να είναι η πανάκεια για τις επερχόμενες κρίσεις. Αναπτύχθηκαν όλες οι θεωρίες της κρατικής παρέμβασης για την αποφυγή κρίσεων σαν

αυτές του ‘29 (Κεϋνσιανισμός). Δημιουργήθηκαν οικονομικές ενώσεις για τα κοινά κρατικά συμφέροντα και για την κοινή υπεράσπιση τους. Επρόκειτο για την ανάδυση της σοσιαλδημοκρατίας στο προσκήνιο της ιστορίας. Ωστόσο, τη δεκαετία του ‘70 η μεγάλη οικονομική κρίση αρχίζει να κλυδωνίζει τις σοσιαλδημοκρατικές κοσμοθεωρίες, δίνοντας το καθοριστικό χτύπημα την δεκαετία του ‘90 με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης.

Επανέρχεται τώρα ο φιλελευθερισμός, πιο επιθετικός από ποτέ και με νέο πρόσωπο αλλά πάντα προσκολλημένος στο παρελθόν του. Αφού πέρασε μία μεγάλη περίοδο σοσιαλδημοκρατικής «αποτοξίνωσης», πολιτικά και ιδεολογικά επανέρχεται το αφήγημα των φυσιοκρατών, όχι πια με την ψευδαίσθηση ότι οι αγορές αυτορυθμίζονται αλλά ότι **οι κρίσεις είναι αναπόφευκτες** και με αυτές θα πρέπει να μάθει το σύστημα να ζει, όχι για να τις προλάβει αλλά για να τις αφομοιώσει και να τις ενσωματώσει στις νέες πραγματικότητες που δημιουργούνται.

Πάνω σ’ αυτό το μοτίβο κινείται το νέο αφήγημα της **ανθεκτικότητας**. Καταφεύγουν ξανά στη θεωρία των φυσιοκρατών, ανάγοντας αυτή την καθεστωτική επιλογή σε φυσική διαδικασία. Είναι γνωστό ότι η ανθεκτικότητα της φύσης να αναγεννάται μετά από μια καταστροφή έγινε ιδεολογικό πρόταγμα των νέων απολογητών του καπιταλισμού, επί παντός επιστητού. Δεν παίρνουν υπ’ όψη ούτε καν τα όρια της ίδιας της φύσης σε αυτή της την ικανότητα. Επειδή όμως, άλλο φύση κι άλλο κοινωνικές θεσμίσεις, όπως η οικονομία, η πόλη, οι νόμοι, το κράτος, το κεφάλαιο, η συλλογική οργάνωση και η δράση αντίστασης και εξέγερσης, οι ίδιοι απολογητές της ανθεκτικότητας, παραβαίνουν την φυσιοκρατική τους εμμονή και προσγειώνονται στην ανθρώπινη πραγματικότητα.

Είναι το «ανώμαλο έδαφος» που ονομάζουν ευθραυστότητα. Ο καπιταλισμός είναι αναμφίβολα ευρηματικός και προσδοκά σε μια επιτελική αναγέννηση, την οποία θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «κρισιακή» και τον καπιταλισμό «Κρισιακό Καπιταλισμό». Η προσδοκία της επαναφοράς από μια καταστροφή (πολιτική,

οικονομική, κοινωνική) στην πρότερη κατάσταση, αντικαθίσταται από την ρεαλιστική επαναφορά/διάσωση του ίδιου συστήματος που την προκάλεσε. Είναι η μόνη επαναφορά που μπορεί να πραγματώσει, βλέποντας πίσω από τις καταστροφές μόνο ευκαιρίες για επενδύσεις. Το δάνειο απ' το παράδειγμα της φύσης αποπληρώνεται απ' την καπιταλιστική θέσμιση της ανάπτυξης, νέα ήθη, νέες λεηλασίες.

Όποιος μιλάει για ανθεκτικότητα και δεν μιλάει για ευθραυστότητα, κινδυνεύει να συνδικαλίσει τις μεθόδους της και εντέλει να σπείρει την σύγχυση.

Η ευθραυστότητα είναι ο αστάθμητος παράγοντας που μας περιλαμβάνει, γιατί πέρα απ' τις κρατικές συγκρούσεις ενέχει και τις δυνατότητες των κοινωνιών να αρνούνται, να αντιστέκονται και να εξεγείρονται. Μας περιλαμβάνει ακόμη, γιατί για να γίνει ο καπιταλισμός ανθεκτικός είναι αναγκαίο να οργανώσει και την ταπείνωση της κοινωνίας στο κράτος και στο κεφάλαιο. Ανθεκτικότητα και ευθραυστότητα είναι οι δύο κεντρικοί άξονες πάνω στους οποίους κινούνται οι οικονομικοί σχεδιασμοί και οι ανάλογες προτάσεις της Παγκόσμιας Κεντρικής Τράπεζας.

Ξέρουν πως οι κρίσεις των **κοινωνικών αναμετρήσεων** είναι αναμενόμενες. Ξέρουν πως οι παλιές προληπτικές μέθοδοι δεν έχουν νόημα και αυτό που τώρα τους ενδιαφέρει είναι να επιστρατευθούν μετά την τρικυμία όλα τα μέσα για την επαναφορά της κανονικότητας με κοινωνική προσαρμογή στις νέες επενδύσεις και όποιος δεν προσαρμόζεται πεθαίνει. Αυτό είναι το επιτελικό νόημα της ανθεκτικότητας

Στην δική μας οπτική η κοινωνία σήμερα είναι πιο ρευστή από ποτέ. Οι θεσμοί που την συγκροτούσαν μέχρι πρότινος, βρίσκονται σε ελεύθερη πτώση. Ό,τι μένει στο τέλος της ημέρας είναι ο φόβος, η ανασφάλεια και η έλλειψη νοήματος της ύπαρξης. Σ αυτού του είδους την ρευστότητα κυριαρχεί η ιδιώτευση και αντιμάχεται την ρευστότητα που μπορεί να προκαλέσει η συλλογική ζωή στον κόσμο της κυριαρχίας.

Επικρατεί το κλείσιμο στον κόσμο του εγώ και μάλιστα χωρίς φραγμούς.

Η ιδιώτευση ήταν και είναι συμφυής με την κατανάλωση. Για την εξάπλωση των αγορών ήταν απαραίτητη η αποικιοκρατία, για την εξάπλωση του εμπορεύματος ήταν απαραίτητη η κατανάλωση . Ο καπιταλισμός για να μπορέσει απλωθεί επένδυσε με ονοματεπώνυμο στον χώρο και έφερε τον χρόνο στα μέτρα του. Σήμερα που το ονοματεπώνυμο δεν έχει καμιά ισχύ μπροστά στο εταιρικό brand name, ο καπιταλισμός επενδύει στον χρόνο για να ανακαταλάβει τον δημόσιο χώρο και να τον φέρει στα μέτρα του (τροφοδοτικός καπιταλισμός, καπιταλισμός της πλατφόρμας).

ΔΕΝ ΑΡΚΕΙ Η ΚΡΙΣΗ, ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ

Σήμερα η ταχύτητα εντατικοποιεί την ύπαρξη και την κάνει να περιστρέφεται σαν την γάτα που κυνηγάει την ουρά της. Το κυνήγι της επένδυσης στον χρόνο ανοίγει αναμφίβολα νέο κύκλο εργασιών εκμηδενίζοντας τις αποστάσεις, όπως παλιότερα, αυτό που δεν αρκούσε για τις μηχανές το συμπλήρωσε η πληροφορία. Όμως, ο ανθρωπολογικός τύπος που παράγεται απ’ αυτή την ala carte κατανάλωση που του προσφέρουν οι επενδυτές του χρόνου, ελαχιστοποιεί τον χωροχρόνο που έχει ανάγκη η ύπαρξη για να μην αποσυρθεί απ’ το νόημα της.

Εξαιτίας αυτής της κρίσης νοήματος η σημερινή κοινωνία βρίσκεται σε μία συνεχή περιδίνηση που την καταβάλλει. Είναι μια βαθύτερη κρίση, που υπερβαίνει όλες τις άλλες και για την οποία ο καπιταλισμός το μόνο που μπορεί να προσφέρει ως διέξοδο είναι ξανά η κατανάλωση για την κατανάλωση. Στις οικονομικές κρίσεις, στις πολιτικές, στις οικολογικές και σ όλες αυτές που συγκροτούσαν και συγκροτούν τα κινήματα της ελπιδοφόρας καταστροφολογίας, ο καπιταλισμός στάθηκε όρθιος με την δύναμη της αλλοίωσης και της ενσωμάτωσης των αντιπάλων του.

Όμως η απόσυρση και η συμπεριέχουσα κρίση νοήματος, όπως έχει

ατομικά και συλλογικά στοιχεία αυτοκαταστροφής ενέχει και αντίστοιχα στοιχεία καταστροφής. Δεν παρέχει δηλαδή καμία εγγύηση ούτε εσωτερικής ειρήνευσης, ούτε ειρήνης με το καθεστώς. Μπορεί οι περιφράξεις να απλώνονται σ' όλο τον δημόσιο χώρο με απαγορεύσεις, περιορισμούς, πανοπτικό έλεγχο, ωμή καταστολή και περαιτέρω επέκταση του ποινικού δικαίου του εχθρού, όμως η ρευστότητα και η αστάθεια είναι πάντα παρούσες.

Εδώ είναι που φωλιάζουν και εκείνες οι εκρηκτικές στιγμές για τις οποίες ο χρόνος μετράει ανάποδα για το εμπόρευμα και ο χώρος ξαναγίνεται δημόσιος, για να το μπλοκάρει. Είναι οι αναστατώσεις που συνεχίζουν, κόντρα σ' όλες τις παραδόσεις, την μόνη αποδεκτή παράδοση, αυτή του απρόβλεπτου, που απλώνεται στον δημόσιο χώρο. Είναι αυτές οι αναστατώσεις, που τις είδαμε να ξεσπούν χωρίς ηγεσία, ατομική ή συλλογική, χωρίς στηρίγματα στις οργανωτικές μορφές που την αναπαράγουν, χωρίς την καθοδήγηση της όποιας ηγεμονικής ιδεολογίας, αυτή την μεγάλη φυλακή των κινημάτων.

Αναστατώσεις που συγκροτούνται σε ενεργό σώμα, ξεπροβάλλοντας μέσα απ' τα θραύσματα των παλιών ταυτοτήτων και των προκαταλήψεων που μέχρι χτες φάνταζαν κυρίαρχα και αξεπέραστα. Όμως οι αναστατώσεις δεν είναι ούτε σωρευτικές, ούτε γραμμικές, και είναι συνήθως σύντομες στον χωροχρόνο, που δημιουργούν.

Αφήνοντας πίσω την ασφάλεια των ιδεολογικών επαναστάσεων για συμμετοχή και ερμηνεία, αν μας ενδιαφέρουν σήμερα οι αναστατώσεις είναι για το κενό εξουσίας που προκαλούν, γιατί μέσα απ' αυτό μπορεί να αναδυθεί το **αντιεξουσιαστικό πρόταγμα**, αυτό της αυτονομίας και της αυτοκυβέρνησης.

Σε αυτό το κενό ελλοχεύει πάντα μία μορφή εξουσίας. Δεν μπορούμε να την καταργήσουμε, γιατί το κενό θα εξέπιπτε σε κενότητα, μπορούμε όμως να την καταστήσουμε μη αναπαραστάσιμη από ηγέτες, από οργανωτικές και ιδεολογικές ηγεμονίες κλπ. Δηλαδή μια δυναμική σχέση ανοιχτή σε ρήξεις, όχι μόνο στα προφανή, δηλαδή εξωτερικά στο πεδίο του κοινωνικού

ανταγωνισμού, αλλά και εσωτερικά όταν και όποτε κρίνεται αναγκαίο. Αυτή τη δυναμική σχέση, που την έχουμε αφουγκραστεί στις σύγχρονες εξεγέρσεις, μπορούμε να την ονομάσουμε **ρητή θέσμιση του κενού** της μη αναπαραστάσιμης εξουσίας.

Αντί λοιπόν της αντικατάστασης της συντακτικής εξουσίας κρατών/κεφαλαίου από μία συντάσσουσα δύναμη ή την αποκέντρωση της εξουσίας ή έστω την απομείωση σε μία μόνο αποσυντάσσουσα εξουσία, οι σύγχρονες εξεγέρσεις προτάσσουν την ρητή αντιεξουσιαστική θέσμιση μίας κοινωνίας στην οποία ηγεμόνες, ηγέτες και ιεραρχίες όχι μόνο δεν έχουν θέση, αλλά βρίσκονται υπό διαρκή αποκεφαλισμό, γιατί οι θεσμοί με ιεραρχικά χαρακτηριστικά τίθενται εκτός κοινωνίας.

Ασφαλιστικές δικλείδες δεν υπάρχουν για ό,τι μέλλει να έρθει, πέρα απ’ την δική μας ενσώματη συμμετοχή και παρουσία στον δημόσιο χώρο. Γνωρίζουμε πως ο αγώνας για ισότητα με ισότητα, για αλληλεγγύη με αλληλεγγύη, για δικαιοσύνη με δικαιοσύνη έχει την δική του δυναμική. Καθένας χωριστά, αλλά αλληλένδετα με τους άλλους είναι μία νέα δημιουργία και ως τέτοιον τον αναγνωρίζουμε. Με αυτή την ενσυνείδητη επιλογή και θέση καθιστούμε την **κοινωνική αντιεξουσία** φίλια και ερωτεύσιμη, η οποία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ελευθεριακή παιδεία, ηθική, λόγον-διδόναι, ευθύνη σχέδιο και αναδιάταξη του επαναστατικού προτάγματος.

ΤΟ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΑΓΜΑ

Οι βασικοί πυλώνες ή καλύτερα το υπέδαφος πάνω στο οποίο στηρίζεται το αντιεξουσιαστικό πρόταγμα, όπως έχουν διαμορφωθεί ιστορικά τα πράγματα από τον 19ο αιώνα έως τις μέρες μας, είναι η ιδέα της Αναρχίας, η μη ύπαρξη διαχωρισμένης από την κοινωνία εξουσίας, ο Σοσιαλισμός χωρίς εξουσία, ο αντιεξουσιαστικός Σοσιαλισμός.

Αυτοί οι πυλώνες καταγράφονται και κωδικοποιούνται στο παρόν για να υποδηλώσουν τον πολιτικό μας προσανατολισμό και όχι για

να χρησιμοποιηθούν σαν ιδεολογία ή να μετατραπούν σε ιδεολογία ή, τέλος, για παραγωγή ιδεολογικών κατασκευών και ταυτοτήτων. Άλλωστε, προχωρώντας πέρα από την Ιδεολογία, δεν σημαίνει παραίτηση από τις αρχές μας, αλλά συνεχής επανεκτίμηση και εξέλιξή τους. Είναι αλήθεια, μάλιστα, πως οι πολιτικές και ηθικές βάσεις του αντιεξουσιαστικού φαντασιακού δεν έγιναν ποτέ στοιχεία μιας ψευδούς συνείδησης ούτε φυσικά καθεστωτικές δομές. Κάτι τέτοιο δεν οφείλεται μονάχα στη γενικότερη αντιεξουσιαστική στρατηγική της **μη κατάληψης της εξουσίας,** αλλά κυρίως στην άμεση δράση, στις εδώ και τώρα εναλλακτικές προσπάθειες αυτοθέσμισης των αντιεξουσιαστικών προτάσεων σε όλα τα κοινωνικά πεδία, είτε αφορούσαν την οργάνωση της παραγωγής είτε τις αυτοθεσμίσεις στην παιδεία, στην κουλτούρα, στον τρόπο οργάνωσης του αγώνα και της καθημερινής ζωής.

Δεν ήταν, με άλλα λόγια, οι ιδέες μας ποτέ ένα μεταφυσικό σύνολο μελλοντολογικών υποσχέσεων, αλλά αφορμή για πραγμάτωση στο εδώ και στο τώρα, δια της άμεσης δράσης, όλων των προτάσεων εξόδου από τον καπιταλισμό και τις σχέσεις κυριαρχίας. Οι ιδέες μας έγιναν πράξεις μέσω του διαρκούς πειραματισμού στην κατεύθυνση ενός αντιεξουσιαστικού Σοσιαλισμού, από την εμφάνιση του, στην πρώτη έφοδο στον ουρανό με την Παρισινή Κομμούνα, μέχρι την κορύφωσή του στην Ισπανική Επανάσταση του 1936. Εκεί, όπου με όρους κοινωνικής πλειοψηφίας, ταυτόχρονα με τον αντιφασιστικό αγώνα, οι αρχές της αυτοκυβέρνησης έβρισκαν εφαρμογή σε πάρα πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής, όπως τα εργοστάσια, η αγροτική παραγωγή, αλλά και τα ζητήματα παιδείας και πολιτισμού όπως αυτά αναδείχθηκαν μέσα από τα κοινωνικά κέντρα που υπήρχαν σε όλη τη χώρα, αλλά και με τα ελευθεριακά σχολεία που συγκρότησε ο Φρανσίσκο Φερέρ.

Πιάνοντας αυτό το νήμα του ιστορικού ρεύματος της ελευθερίας, σκοπός μας είναι να λειτουργήσουμε για την πραγμάτωση αυτής της προοπτικής στον σύγχρονο κόσμο. Όπως λοιπόν η Ελευθερία και η Ισότητα έχουν δυναμικό και όχι στατικό χαρακτήρα, έτσι

και το αντιεξουσιαστικό πρόταγμα που τις διαπερνά, ενισχύοντάς τες, έχει εξίσου δυναμικό χαρακτήρα στον χρόνο και στο χώρο.

Σε αυτή την κατεύθυνση μεγάλο παράδειγμα έμπρακτης κοινωνικής αντιεξουσίας σε μεγάλη κλίμακα είναι χωρίς αμφιβολία το Ζαπατίστικο κίνημα με τις αυτόνομες κοινότητες. Το κίνημα αυτό δεν ήταν για μας μόνο μια αφύπνιση, αλλά μια συνολική ανανέωση του προτάγματος ενταγμένου πλέον στη σύγχρονη πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα με νέα γλώσσα, νέα ορθογραφία, νέες οπτικές ανάλυσης της κοινωνικής πραγματικότητας, καθώς και νέους τρόπους δράσης και εφαρμογής των εγχειρημάτων μας. Συνοπτικά, οι Ζαπατίστικες κοινότητες είναι ένα σύγχρονο παράδειγμα μιας διαρκούς αυτοθέσμισης και αυτοκυβέρνησης χωρίς κράτος και ενάντια στην εξουσία του κεφαλαίου.

Συνέχεια αυτού του νήματος της κοινωνικής αυτονομίας είναι το συγκαιρινό εγχείρημα στην περιοχή της Βορειοανατολικής Συρίας, τη Ροζάβα, που εμπλούτισε τις βασικές σημασίες του αντιεξουσιαστικού προτάγματος και τις έθεσε σε εφαρμογή σε μια πολύ ευρεία γεωγραφική περιοχή. Αφού πρώτα αντιστάθηκαν στη λαίλαπα του ISIS, οι Κούρδοι και Κούρδισσες μαχήτριες απελευθέρωσαν εδάφη, με όλες τις σημασίες που φέρει αυτή η λέξη, και εφάρμοσαν συνομοσπονδιακό σύστημα κοινωνικής οργάνωσης, συμπεριλαμβάνοντας όλους τους λαούς και τις εθνότητες της επικράτειας. Με άμεση δημοκρατία ενάντια στον εθνικισμό και στην πατριαρχία, δημιούργησαν την πιο σύγχρονη αντιεξουσιαστική προοπτική. Το παράδειγμα της Ροζάβα, όπως αυτό διαμορφώθηκε από το ξέσπασμα της συριακής επανάστασης και έπειτα, αποτελεί τη μόνη εναλλακτική για τη συνύπαρξη των λαών, την ανεκτικότητα και τη δίκαιη συμβίωση σε ένα σημείο του χάρτη με τόσες πολλές εθνοτικές και θρησκευτικές κοινότητες.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη κατάκτηση των ιδεών της αυτοθέσμισης και της αυτονομίας είναι η πλειοψηφική, σχεδόν καθολική, τάση, που υπάρχει στα κινήματα που εμφανίζονται κατά περιόδους εδώ και τουλάχιστον τρεις δεκαετίες, να οργανώνονται στη βάση της οριζοντιότητας, της αντι-ιεραρχίας, της άμεσης δημοκρατίας,

της αντιπατριαρχίας και της αντιαποικιοκρατίας, ανατρέποντας στην πράξη τις σχέσεις εξουσιαστή-εξουσιαζόμενου που υφίστανται σε παγκόσμιο επίπεδο τόσο κάθετα όσο και οριζόντια, δηλαδή μεταξύ των από τα κάτω. Αυτό είναι πλέον ένα συμβάν που δεν έχει επιστροφή. Τα κινήματα που οργανώνονται από τα κάτω, παρά και ενάντια στις διαμεσολαβήσεις και τα κόμματα, έχουν και θα έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά και σε αυτή τη ροή των κινημάτων οφείλουμε να παρεμβαίνουμε.

Περαιτέρω προέκταση και σύγχρονη επέκταση του αντιεξουσιαστικού προτάγματος είναι οι ακόλουθες αρχές, τις οποίες ως Αντιεξουσιαστική Κίνηση έχουμε επεξεργαστεί με τη δράση και τον λόγο μας κάτι παραπάνω από δύο δεκαετίες.

- · **Ελεύθερα**, δηλαδή απαλλαγμένα από κάθε εξουσία, από κάθε εμπορευματική και αλλοτριωτική σχέση.
- · **Δημόσια**, γιατί παράγονται στον δημόσιο χώρο, αδιαμεσολάβητα από την ίδια την κοινωνία.
- · **Κοινωνικά** γιατί οι αποφάσεις αφορούν την απελευθερωμένη κοινωνία στο σύνολό της.

Αυτές οι αρχές αφορούν τον χαρακτήρα της προοπτικής μας ενάντια σε καθετί Ιδιωτικό ή Κρατικό. Επιπλέον, αποτελούν και τα χαρακτηριστικά του αγώνα σήμερα, στην αποαποικιοποίηση των κυρίαρχων δομών και θεσμών είτε πρόκειται για την Δικαιοσύνη είτε την Παιδεία είτε την Υγεία είτε την παραγωγή και την εργασία.

- · **Αυτονομία**, δηλαδή γενικευμένη κοινωνική αυτοδιεύθυνση.
- · **Αυτοθέσμιση,** μέσα από την δημιουργία συγκεκριμένων αντιεξουσιαστικών θεσμίσεων που διαρκώς διευρύνουν τους χώρους και τις σχέσεις μας έναντι της κυριαρχίας κράτους και κεφαλαίου.
- · **Άμεση Δημοκρατία** στη λήψη και υλοποίηση των αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής.

Είναι οι τρόποι πραγμάτωσης ενός σύγχρονου απελευθερωτικού

σχεδίου και ήδη έχουν εισέλθει στην κοινωνική διαβούλευση βρισκόμενοι παρόντες σε όλες τις σύγχρονες εξεγέρσεις.

Βέβαια, όλα τα παραπάνω θα ήταν κενό γράμμα αν δεν προσθέταμε τον περιεχομενικό λόγο, την ουσία της προοπτικής που είναι η **κοινωνική αντιεξουσία**, την οποία διασφαλίζουν:

- **Η μη κατάληψη της Εξουσίας**
- **Το οριζόντιο και αντι-ιεραρχικό στοιχείο των δομών**
- **Ο αμεσοδημοκρατικός χαρακτήρας**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙ ΝΑ ΣΚΑΨΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΚΟ ΜΑΣ

Επαναστάσεις με τα αντικαπιταλιστικά αφηγήματα όλων των εκδοχών πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν και οδήγησαν στον κρατικό καπιταλισμό και στον ολοκληρωτικό κρατισμό, μετατρέποντας το σύνολο της κοινωνίας σε μισθωτούς υπαλλήλους του κράτους. Αντι-ιμπεριαλιστικές επαναστάσεις, εθνικές και εθνικοαπελευθωτικές, έγιναν αρκετές και οδήγησαν σε δικτατορίες, μοναρχίες και υποταγή. Τον λόγο αυτής της κατάληξης είχε προαναγγείλει ο ίδιος ο Σαιν-Ζυστ:

Όποιος κάνει μισές επαναστάσεις είναι σαν να σκάβει το λάκκο του!

Όλες οι ιδεολογίες όταν ήρθαν στα πράγματα και όπου είχαν την δύναμη μετατράπηκαν σε κράτος. Η ιδεολογία δεν έχει ανάγκη την πραγματικότητα που διαμορφώνεται γύρω της γιατί της αρκεί η ιδέα που έχει για τον εαυτό της και σ’ αυτή τη σύγκρουση το μόνο όπλο που διαθέτει είναι η επιβολή με ή χωρίς αίμα. Όλα τα άλλα είναι δικαιολογίες και «αντικειμενικές συνθήκες».

Το πρόταγμα, το φαντασιακό, αλλά και η ορολογία της κοινωνικής επανάστασης βρίσκεται σε πλήρη υποχώρηση στους κινηματικούς κύκλους, έχοντας αντικατασταθεί τα τελευταία χρόνια με διάφορα

αντι-ιμπεριαλιστικού και εθνικιστικού τύπου προτάγματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα ζητήματα της κοινωνικής διαφοροποίησης, των σχέσεων κυριαρχίας και του κρατισμού να παραπέμπονται σε μια γεωπολιτική γιρλάντα από περιοχή σε περιοχή με απαίτηση την υπεράσπιση του ενός ή του άλλου κράτους του ενός ή του άλλου συνασπισμού κρατών, φτάνοντας ακόμη και στο σημείο υπεράσπισης δικτατοριών, ολοκληρωτισμών και θεοκρατιών. Η κατάληξη είναι να λειτουργούν οι, κατά δήλωση, αντιεξουσιαστικές ή και ελευθεριακές, σοσιαλιστικές ομάδες στη διαλεκτική της εξουσίας.

Είναι κάτι τέτοιο ιστορικά άτοπο; Σε καμιά περίπτωση. Άλλωστε, έχει επαναληφθεί αρκετές φορές στο πρόσφατο παρελθόν, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη μετάλλαξη του κομμουνισμού σε κρατισμό και σε εθνοκρατικό φαντασιακό. Όλες οι ιδεολογίες είναι ψευδείς συνειδήσεις και στο δημόσιο χώρο αλληλοεπιδρούν ακόμη και με τις εχθρικές, διότι αυτό χαρακτηρίζει το δημόσιο χώρο σαν ανοικτή διαδικασία.

Το γιατί συμβαίνει αυτή η δυστοπία δεν είναι δύσκολο να ερμηνευτεί. Η άνοδος της άκρας δεξιάς με την ταυτόχρονη αποτυχία των αριστερών πολιτικών, έδωσε το έναυσμα να έρθουν στο προσκήνιο το σύνολο των ακροδεξιών θέσεων της ξενοφοβίας, του εθνοκρατισμού και των συνακόλουθων κλειστοφοβικών και συντηρητικών θέσεων. Ο ανακουφιστικός εθνοκρατισμός (εθνική ανεξαρτησία, εθνική αυτάρκεια, ο «άγιος λαός», η επιστροφή στην παράδοση κ.ά.) διεύρυναν την κοινωνική αποδοχή τους και γοήτευσαν για λόγους πολιτικής ταυτότητας ακόμη και τον αντίθετο πολιτικό πόλο.

Ένας άλλος λόγος υποχώρησης της κοινωνικής επανάστασης είναι το γεγονός ότι είχε ταυτιστεί με προγενέστερα αφηγήματα τροπικότητας, χρονικότητας και νοήματος. Η ιστορική μνήμη κατέγραφε τις κοινωνικές επαναστάσεις παραγόμενες μέσα στο αίμα, εντός αδυσώπητων εμφυλίων, με αποτέλεσμα να θεωρείται ως ρήξη και επανάσταση μονάχα ό,τι παράγει βία και αίμα. Αυτό το τελευταίο σημαίνει ότι οι συγκαιρινοί επαναστάτες απαλλάσσονται από οποιαδήποτε ανάληψη σύγχρονης επαναστατικής

ευθύνης, αφού η σημερινή πραγματικότητα δεν υπόσχεται κάτι ανάλογο, με αποτέλεσμα να ακολουθούν τον δρόμο του αίματος σε όποιο σημείο του πλανήτη εκδηλώνεται και για οποιονδήποτε λόγο.

Το σημαντικότερο όμως είναι το γεγονός ότι οι παραδοσιακές επαναστάσεις λειτουργούσαν με όρους μειοψηφίας μέσα από την οργάνωση μιας πρωτοπορίας, επιζητώντας ευρείες, βέβαια, κοινωνικές συναινέσεις με μοναδικό στόχο την κατάληψη της εξουσίας. Αυτό συνοδευόταν με μια σειρά πολιτικών ρόλων που συγκροτούσαν την επαναστατική ταυτότητα και που ενσαρκώνονταν πολλές φορές από το ρόλο του «επαγγελματία» αγωνιστή ή επαναστάτη και άλλους συνακόλουθους ρόλους. Καταλυτικό ρόλο στη δημιουργία πολιτικών και συλλογικών δεσμών έπαιζε η ιδεολογία και τα εξαντλητικά αφηγήματα.

Όμως, η κοινωνική επανάσταση είναι η συνισταμένη των εμφυλίων που διεξάγονται κάθε φορά που μια νέα ιδέα, μια νέα πολιτική θέση κάνει την εμφάνισή της στο δημόσιο χώρο. Γι’ αυτό είναι μια δυναμική διαδικασία και σαν τέτοια συγχρονίζεται με το κάθε φορά επίπεδο αξιών, σημασιών, τρόπων και σχέσεων συγκαιρινών, αλλά και δεσμών συλλογικών, οργανωτικών με νέους όρους. Αν αυτές οι προϋποθέσεις δεν υπάρξουν προκειμένου να δώσουν αυτά τα νέα χαρακτηριστικά κοινωνική επανάσταση δεν πρόκειται να γίνει. Αν παρεμπιπτόντως γίνει θα είναι μισή και θα έχουμε σκάψει το λάκκο μας.

Ζούμε, λοιπόν, στην εποχή νέων επαναστάσεων και ο επαναπροσδιορισμός των συνακόλουθων εννοιών καθίσταται αναγκαίος. Η κοινωνική επανάσταση, πλέον, έχει εισέλθει στο προσκήνιο με νέους όρους, αναιρώντας και συντρίβοντας κάθε τι παραδοσιακό και την έχουν προαναγγείλει όλες οι σύγχρονες εξεγέρσεις σε όλο τον πλανήτη με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

- · Αφορά και θα αφορά πλέον την κοινωνική πλειοψηφία.
- · Γίνεται με όρους πλειοψηφίας και αμεσοδημοκρατίας.

- · Είναι ανοικτή σε κάθε ενδεχόμενο στον δημόσιο χώρο.
- · Χαρακτηρίζεται από καθολική οριζοντιότητα.
- · Παραμένει μη διαμεσολαβούμενη από πρωτοπορίες, ηγεμονίες και ιδεολογίες.

Ωστόσο, τα παραπάνω χαρακτηριστικά, σε καμιά περίπτωση, δεν εγγυόνται μια απελευθερωτική προοπτική. Η εγγύηση είναι μόνο η συμμετοχή μας στην διαμόρφωση του νοήματος, αλλά και η έμπρακτη πολιτική μας παρέμβαση σε όλους τους επιμέρους κοινωνικούς εμφυλίους που διεξάγονται στο εδώ και στο τώρα. Ταυτόχρονα, οφείλει η παρέμβασή μας στην εξεγερτική διαδικασία να είναι χωρίς την εξαντλητικότητα της αφηγηματικής μας «αυθαιρεσίας». Επανάσταση σημαίνει την απόσπαση από τον εχθρό μέρους ή όλου του χώρου και του χρόνου. Η εδαφικοποίηση του νέου χώρου και η επικράτηση των καινούργιων αξιών και σημασιών όσον αφορά τη νέα προοπτική.

Έχουμε μπει για τα καλά στην εποχή των νέων επαναστάσεων. Κανένας φενακισμός δεν θα εμποδίσει τη ευθυτενή και άγρια ανατροπή του καπιταλισμού και των «παιδιών» του, που το αυτεξούσιο θα έχει τον πρώτο λόγο στην αναδημιουργία του κοινωνικού δεσμού και του σχεδίου ανατροπής, που περνά μέσα από την άρνηση των παραδοσιακών ρόλων, αλλά και των σύγχρονων σχέσεων κυριαρχίας.

Το κράτος και η εξουσία στις μέρες μας δεν επικάθονται στην κορυφή των σχέσεων κυριαρχίας. Ο Κυρίαρχος δεν βρίσκεται περικυκλωμένος από δυσθεώρητα τείχη, αλλά βρίσκεται επιμερισμένος στην κοινωνία, δικτυωμένος και εσωτερικευμένος. Μαζί με το κεφάλαιο έχουν ενσωματωθεί και λειτουργούν ως κοινωνική σχέση. Αυτός είναι και ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο καμιά πολιτική θεολογία του παρελθόντος που αποτελεί ευδιάκριτο αντίπαλο, δεν μπορεί να αναμετρηθεί σε κανένα επίπεδο με το υπάρχον. Κάθε εξέγερση είναι αντιεξουσιαστική στη γέννησή της. Η συμμετοχή μας σε αυτές είναι απαραίτητη για να επεκτείνει τον περιεχόμενό της σε μια διαρκή αντιπαράθεση σε πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο, κατακτώντας

όλο και περισσότερα εδάφη.

Η επανάσταση, λοιπόν, δεν είναι μόνο μια «τελική μάχη», αλλά η συνεχής οικειοποίηση των **«κενών εξουσίας»** που κάθε τόσο εμφανίζονται. Η κατάληψη αυτών με αυτοθέσμιση και αυτοδιαχείριση, προεικονίζοντας τη νέα προοπτική. Και αυτή η πρακτική είναι αλήθεια ότι ανήκει στην ιστορική παράδοση της αντιεξουσίας. Η επερχόμενη κοινωνική επανάσταση θα είναι μια «άγρια» ανατροπή ενάντια σε κάθε εξουσία και σε κάθε τι προηγούμενο, αποκαθιστώντας την ισορροπία της ανθρώπινης κοινωνίας με το φυσικό περιβάλλον, την ισότητα, την αυτονομία και την διαρκή κοινωνική αντιεξουσία.